

Wrocław, 24.03.2025

Prof. dr hab. Cezary Mitrus
Instytut Biologii Środowiskowej
Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
ul. Kozuchowska 5B, 51-631 Wrocław

Ocena osiągnięć, dorobku naukowego oraz innej działalności dr. Dariusza Bukacińskiego w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego

1. Sylwetka habilitanta
2. Ocena osiągnięć naukowych
3. Ocena dorobku naukowego
4. Ocena innej działalności w tym aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej
5. Wniosek końcowy

1. Sylwetka habilitanta

Dr Dariusz Bukaciński jest absolwentem kierunku Biologia na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, który ukończył w 1988 roku. 10 lat później w 1998 r. obronił rozprawę doktorską pt.: „Adaptacyjne znaczenie terytorializmu u mewy pospolitej *Larus canus*” napisaną pod opieką prof. dr. hab. Kazimierza Dobrowolskiego w Instytucie Ekologii Polskiej Akademii Nauk w Dziekanowie Leśnym.

Tuż po zakończeniu studiów magisterskich (w roku 1988) rozpoczął pracę naukową w swojej macierzystej jednostce (w Zakładzie Zoologii i Ekologii UW). Rok później (w 1989) związał się z Instytutem w Ekologii (później przemianowany na Centrum Badań Ekologicznych) PAN w Dziekanowie Leśnym, gdzie początkowo pracował na stanowisku asystenta, a później adiunkta do roku 2013. W latach 2000-2003 był zatrudniony jako postdoc w Institut für Evolutionsbiologie und Ökologie na Uniwersytecie w Bonn. W roku 2008 podjął pracę w Instytucie Ekologii i Bioetyki (obecnie Instytut Nauk Biologicznych)

na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, gdzie zatrudniony jest na etacie adiunkta do chwili obecnej.

2. Ocena osiągnięć naukowych

Dr Dariusz Bukaciński przedłożył do oceny dwa osiągnięcia naukowe, z których pierwsze zatytułowane: „*Proporcja płci piskląt w lęgach mew: wpływ kondycji rodziców, dymorfizmu wielkości związanego z płcią i środowiska życia*” składa się z cyklu 4 publikacji.

Prace wchodzące w skład tego osiągnięcia zostały opublikowane w kilku czasopismach o zasięgu międzynarodowym: *Waterbirds*, *Journal of Ornithology*, *Ornithology* (dawniej *Auk*) *Ecohydrology & Hydrobiology*. Prace te ukazały się w ciągu ostatnich 5 lat (2020-2024). Wskaźnik cytowań (IF) tych czasopism waha się od 0,534 do 2,801 (łącznie 7,539). Wszystkie cztery publikacje składające się na to osiągnięcie naukowe zostały napisane we współautorstwie i dr Bukaciński jest pierwszym autorem w trzech z nich. Wkład habilitanta w powstawanie tych prac był znaczący i polegał na tworzeniu koncepcji oraz hipotez, zbieraniu danych w terenie, wykonywaniu analiz laboratoryjnych oraz statystycznych, pisaniu maszynopisu, formowaniu wniosków oraz ostatecznej wersji publikacji.

Publikacja pt. „*Offspring Sex Ratio in the First and Replacement Clutches of the Mew Gulls (Larus canus): Breeding Tactics in the Riverine Population of a Sexually Size-dimorphic Bird*” ukazała się w roku 2020. Praca ta dotyczy zagadnienia udziału płci w lęgach ptaków i czynników na nie wpływających. Na podstawie eksperymentu terenowego wykazano, że wzrost wysiłku rozrodczego i spadek kondycji samicy mewy siwej w wyniku powtórnego składania jaj znacząco wpływał na udział płci żeńskiej w lęgach. Publikacja ta do tej pory (marzec 2025) była cytowana 2 razy (wg Scopus).

Druga praca pt. „*Effect of food availability on offspring sex ratios in replacement clutches of Mew Gulls (Larus canus) and Black-headed Gulls (Chroicocephalus ridibundus) in the highly unstable environment of the Vistula River*” również ukazała się w 2020 roku. Podobnie jak pierwsza praca ta także związana jest z udziałem płci w obrębie lęgów dwóch gatunków mew w zależności od kondycji samicy. W wyniku przeprowadzonego eksperymentu terenowego w populacjach zasiedlających wiślane wyspy stwierdzono, że ptaki dodatkowo dokarmiane produkowały lęgi zastępcze z przewagą samców. Ponadto samce częściej wykluwały się z pierwszych jaj niż z kolejnych, a ponadto kolejność

składania jaj miała również wpływ na przeżywalność piskląt. Publikacja ta do marca 2025 była cytowana raz (wg Scopus).

Trzecia praca pt. „*Manipulating parental condition affects brood sex ratio, immunocompetence and early chick mortality in two gull species differing in sexual size dimorphism*” została opublikowana w 2021 roku. Praca tematycznie związana jest z poprzednimi i dotyczy proporcji płci w lęgach w zależności od kosztów i kondycji samicy. Po raz kolejny na podstawie eksperymentu terenowego przeprowadzonego w obrębie populacji dwóch gatunków mew stwierdzono, że udział płci w lęgach zależał od tego czy samica była dokarmiana, czy też ponosiła większy wysiłek reprodukcyjny. W lęgach, gdzie samica otrzymywała dodatkowy pokarm, pisklęta miały większą immunokompetencję. Publikacja ta do marca 2025 była cytowana raz (wg Scopus).

Czwarta publikacja pt. “*Future of birds nesting on river islands in the conditions of hydrological variability caused by climate change*” jest najnowsza – ukazała się w 2024 roku. Praca ta odbiega tematycznie od poprzednich włączonych do cyklu, łącząc się z nimi w zasadzie jedynie obiektem badań. Podejmuje ciekawe zagadnienia dotyczące wpływu zmian klimatycznych na populacje ptaków zasiedlających koryta dużej nizinnej rzeki. Modele stworzone z wykorzystaniem danych dotyczących sukcesu lęgowego, gazów cieplarnianych i poziomu wód dały możliwość przewidzenia spadku wielkości populacji badanych gatunków. Jak dotąd publikacja ta była cytowana raz (marzec 2025 wg Scopus).

Przedstawione osiągnięcie obejmuje ciekawe zagadnienia związane z biologią ptaków, a w szczególności z proporcją płci wśród piskląt. Tematyka ta jest obecnie często poruszana i dyskutowana w publikacjach naukowych. Prace składające się na osiągnięcie naukowe zostały opublikowane w znanych czasopismach o szerokim zasięgu międzynarodowym. Zakres tematyczny tych czasopism jest skupiony głównie na ornitologii i hydrobiologii. Dotychczasowa niewielka liczba cytowań związana jest z dość krótkim okresem od pojawienia się tych artykułów w obiegu naukowym. Cały cykl jest powiązany tematycznie poprzez badania na mewach w warunkach eksperymentu terenowego różnych elementów związanych z wpływem cech samicy i jej kondycji na udział płci w lęgach. Publikacje cyklu opierają się na materiałach zbieranych i następnie analizowanych w zespołach badawczych z zastosowaniem różnorodnych metod terenowych, eksperymentalnych, laboratoryjnych oraz zaawansowanych narzędzi statystycznych. Bogaty warsztat naukowy wskazuje na dojrzałość naukową habilitanta, umiejętność pracy w zespole, duże doświadczenie w pracy terenowej, laboratoryjnej i studyjnej.

Drugie osiągnięcie zatytułowane: „*Strategia aktywnej ochrony zagrożonych gatunków mew i rybitw na Środkowej Wiśle: dobre praktyki z wykorzystaniem autorskich metod ochrony łągów i środowisk*” to również zbiór 4 publikacji.

Prace wchodzące w skład tego osiągnięcia zostały opublikowane jako monografie lub rozdziały w monografiach naukowych wydanych przez M-ŚTO Pionki, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, UKSW Warszawa, OTOP Marki oraz jako publikacja w jednym czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym: *Studia Ecologiae et Bioethicae*. Wskaźnik cytowań (IF) czasopisma *Studia Ecologiae et Bioethicae* jest nieznanym ponieważ nie jest na wykazie *Science Citation Index*. Prace te ukazały się w ciągu 10 lat (2008-2018). Trzy publikacje składające się na to osiągnięcie naukowe, zostały napisane we współautorstwie i dr Bukaciński jest pierwszym autorem, natomiast jedna monografia jest samodzielnym dziełem habilitanta. Podobnie jak w przypadku pierwszego osiągnięcia wkład habilitanta w powstawaniu tych prac był znaczący, co zostało potwierdzone przez współautorów i obejmował w zasadzie wszystkie etapy; od formułowania koncepcji oraz hipotez, zbierania danych terenowych, przez przeprowadzenia różnych analiz, pisanie maszynopisu, po wnioskowanie oraz kształtowanie ostatecznych wersji publikacji.

Pierwsza publikacja drugiego osiągnięcia pt. „*Awifauna łągowa koryta środkowej Wisły*” jest rozdziałem w monografii Keller M, Kot H., Dombrowski A., Rowiński P., Chmielewski S., Bukaciński D. (red.). *Ptaki środkowej Wisły*, opublikowanej w 2017 r. Rozdział ten związany jest z ochroną przyrody i dotyczy stanu populacji łągowych gatunków ptaków w korycie Wisły Środkowej na odcinku długości 260 km. Badania te pozwoliły potwierdzić ciągły spadek liczebności niektórych gatunków, takich jak: mewa siwa, rybitwa białoczelna i sieweczka rzecznej, czy rybitwa rzeczna. Wyniki tych badań miały również kluczowe znaczenie dla wyznaczenia najcenniejszych fragmentów rzeki z najważniejszymi łągowiskami (miejsca występowania zagrożonych gatunków ptaków). Ważne było również wskazanie sposobów ochrony gatunków ptaków siewkowych zasiedlających wyspy Wisły Środkowej. Publikacja ta była dostępna głównie na krajowym rynku wydawniczym i brak jest danych dotyczących cytowania.

Druga publikacja pt. „*Vanishing species of avifauna on islands of the middle Vistula River: status, threats and proposal for conservation*” to również rozdział w monografii Uchmański J. (ed.), „*Theoretical and applied aspects of modern ecology*”, która ukazała się w 2008 r. Praca analizuje stan populacji i przyczyny spadku liczebności mewy siwej na wyspach Środkowej Wisły. Poza tym ściśle wiąże się ona ze wszystkimi publikacjami

cyklu i traktuje o praktycznych sposobach ochrony gatunków ptaków lęgnących się w korycie dużej nizinnej rzeki.

Trzecia publikacja pt. „*Strategia czynnej ochrony zagrożonej awifauny wysp Środkowej Wisły: podręcznik najlepszych praktyk*” jest samodzielną monografią, która ukazała się w 2015 r. Monografia na 57 stronach, podobnie jak poprzednie, traktuje o biologii, ekologii i zagrożeniach ptaków lęgowych na wiślanych wyspach oraz, co ważne, przedstawia sposoby czynnej ochrony awifauny koryta Wisły. Praktyki te były ważnym wzorcem w działaniach czynnej ochrony gatunkowej ptaków związanych z rzekami i były stosowane w praktyce również w innych programach ochrony rzadkich gatunków. Ta monografia jest dostępna głównie na krajowym rynku wydawniczym i brak jest danych dotyczących cytowania.

Czwarta praca pt. „*Threats and the active protection of birds in a riverbed: postulates for the strategy of the preservation of the middle Vistula River avifauna*” została wydana w 2018 roku. Publikacja ściśle wiąże się z innymi częściami przedstawionego osiągnięcia i dotyczy ochrony ptaków lęgowych koryta Wisły. Na podstawie danych zebranych w ciągu ponad 30 lat badań wskazano na zmianę zagrożeń dotyczących fauny wysp i wskazano na konieczność działań praktycznych w celu ochrony ekosystemów rzecznych. Praca ta do marca 2025 r. była raz cytowana (wg Scopus).

Drugie osiągnięcie dotyczy głównie problematyki związanej z ochroną przyrody, a w szczególności zagrożeń ptaków lęgnących się na wiślanych wyspach. Mimo że publikacje te ukazały się głównie w krajowym obiegu wydawniczym, to mają one duże znaczenie poznawcze i praktyczne. Przedstawione metody ochrony mogą być również zastosowane na innych rzekach o podobnym charakterze, jak Środkowa Wisła. W dobie pogoni za punktami i liczbą publikacji, praca naukowa związana z ochroną przyrody nie jest popularna w badaniach ekologicznych, jednak jej rezultaty i publikacje są niezwykle cenne. Ekosystemy rzeczne są bardzo wrażliwe i cenne dla zachowania bioróżnorodności. Dolina Środkowej Wisły mimo swoich niewątpliwie wyjątkowych walorów przyrodniczych i wielu lat starań nie doczekała się objęcia ochroną w formie parku narodowego. Niewątpliwie publikacje takie jak te wchodzące w skład drugiego osiągnięcia przyczyniają się do poznania bogactwa przyrodniczego, zagrożeń, potrzeb i co ważne praktycznych sposobów ochrony unikalnej fauny Wisły.

Podsumowując przedstawione osiągnięcia naukowe:

1) spełniają warunki pod względem formalnym i stanowią cykle powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. B ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875, 1086, z 2021 r. poz. 159)

2) stanowią znaczący wkład w rozwój nauk biologicznych, w szczególności wnoszą nową wiedzę związaną z ekologią, biologią rozrodu, determinacją płci i aktywną ochroną ptaków siewkowych występujących w środowiskach rzecznych.

3. Ocena dorobku naukowego

Dr Dariusz Bukaciński w ciągu swojej już dość długiej kariery naukowej opublikował ponad 90 oryginalnych prac opublikowanych w różnych czasopismach oraz jako rozdziały i monografie naukowe. Pierwsza publikacja ukazała się w roku 1989, a przed uzyskaniem stopnia doktora ukazało się łącznie 30 prac. Natomiast po uzyskaniu stopnia doktora dorobek publikacyjny habilitanta został znacznie powiększony (o ponad 60 prac).

Z bogatego dorobku publikacyjnego habilitanta niewielka część (24 publikacje) została opublikowana w różnych czasopismach indeksowanych przez Science Citation Index. Do najbardziej cenionych należą: *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *American Naturalist*, *Animal Behaviour*, *Auk*, *Ibis*, *Journal of Ornithology*, *Bird Study*, *Journal of Anatomy*. Czasopisma te od wielu lat pozostają w szerokim obiegu naukowym i są uznanymi periodykami w świecie nauki. Łączny Impact Factor tych publikacji jest wysoki i wynosi ok. 50. W dorobku dr. Dariusza Bukacińskiego znalazły się również artykuły w czasopismach takich jak: *Notatki Ornitologiczne*, *Ring*, *Vogelwelt - Beitrage zur Vogelkunde*. Czasopisma, w których publikował habilitant swoje artykuły powiązane są z różnymi dziedzinami dotyczącymi zarówno biologii ptaków, czy zoologii, ale również ochrony przyrody i szeroko pojętej ekologii. Jest to odzwierciedleniem szerokich zainteresowań naukowych habilitanta i jego umiejętności współpracy z różnymi zespołami badawczymi.

Publikacje dr. Dariusza Bukacińskiego (wg bazy Scopus - dane na marzec 2025) łącznie były cytowane 483 razy, a Index Hirsha wynosi 10. Kilka z prac, w których habilitant jest

współautorem osiągnęła znaczącą liczbę cytowań (jak np. Saetre et. al 2004, Am Nat – 124 cytacje, Bukacińska et al. 1996, Auk – 91 cytacji, Bukaciński et al. 1998, Ibis – 38 cytacji, Bukaciński et al. 2000, Anim Behav – 36 cytacji, wg Scopus marzec 2025), co świadczy o ich znaczeniu i jakości naukowej.

Habilitant uczestniczył w kilkudziesięciu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, wygłaszając na nich referaty i prezentując wyniki swoich badań.

Dr Dariusz Bukaciński wykazał się również umiejętnością pozyskiwania funduszy na badania ze źródeł zewnętrznych, co jest istotną częścią działalności naukowej, świadczy o jego dojrzałości i samodzielności. W tym zakresie dorobek habilitanta jest bardzo bogaty; kierował i był wykonawcą w kilkunastu projektach o różnorodnej tematyce, głównie związanej z biologią i ochroną ptaków. Były to projekty finansowane zarówno przez różne instytucje krajowe, jak i zagraniczne m. in. przez Komitet Badań Naukowych, Narodowe Centrum Nauki, EkoFundusz, Fundację im. Aleksandra von Humboldta, norweski program „Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu”.

Dr Bukaciński jako doświadczony i ceniony naukowiec był recenzentem wielu maszynopisów z różnych czasopism naukowych takich jak: *Journal of Ornithology*, *Ibis*, *Journal of Avian Biology* czy *Acta Ornithologica*. Ponadto był członkiem wielu zespołów eksperckich oceniających projekty zarówno naukowe, jak i o charakterze aplikacyjnym.

Podsumowując, dr Dariusz Bukaciński spełnia kryteria stawiane w procedurach habilitacyjnych dotyczących dorobku naukowego.

4. Ocena innej działalności w tym związanej z aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Dr Dariusz Bukaciński swoją aktywność naukową realizował w czterech w różnych instytucjach. Rozpoczął pracę naukową na Uniwersytecie Warszawskim, następnie kontynuował karierę w Instytucie Ekologii Polskiej Akademii Nauk, jako posdoc na Uniwersytecie w Bonn, a dzisiaj nadal pracuje na Uniwersytecie im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W ramach różnych projektów brał udział w pracach zagranicznych zespołów badawczych oraz odbył 7 staży zagranicznych w takich instytucjach jak: Institute for Forestry and Nature Research Wageningen (Holandia),

Deutsche Akademische Austauschdienst (Niemcy), Institute of Evolutionary Biology and Ecology University of Bonn (Niemcy).

Habilitant ma bardzo bogate doświadczenie dydaktyczne. Prowadzi od wielu lat różne zajęcia, były to m.in.: Zoologia kręgowców, Antropopresja a bioróżnorodność, Gatunki obce i inwazyjne w faunie Polski, Przyroda zagrożona: gatunki ginące i przyczyny ich wymierania. Poza tym aktywnie kształcił młodą kadrę naukową, miał pod opieką łącznie ponad setkę prac licencjackich i magisterskich.

Dr Bukaciński w ciągu swojej kariery naukowej bardzo aktywnie angażuje się w działalność związaną z ogólnie pojętą ochroną przyrody. W praktyczny sposób wprowadzał w życie wyniki swoich badań, współpracując z różnymi organizacjami, instytucjami i lokalnymi władzami samorządowymi. Poza tym habilitant był i jest aktywny w różnego rodzaju gremiach doradczych i opiniotwórczych związanych z działalnością naukową i ochroną przyrody, jak np. Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody, Lokalnej Komisji Etycznej. Swoją wiedzę i doświadczeniem służył przy tworzeniu i opracowywaniu licznych różnego rodzaju raportów i ekspertyz przyrodniczych.

Dr Bukaciński jest członkiem wielu krajowych i zagranicznych towarzystw naukowych, m.in. European Ornithological Union (EOU), British Ornithological Union (BOU), Waterbird Society, Seabird Group, American Ornithological Union (ABS), Polskiego Towarzystwa Zoologów, Polskiego Towarzystwa Etologicznego. Przez wiele lat był prezesem i członkiem zarządu Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków (OTOP).

Habilitant był również aktywny w zakresie popularyzacji nauki. Udzielał licznych wywiadów prasowych, brał udział w tworzeniu folderów, programów, filmów i kalendarzy o charakterze popularno-naukowym.

Działalność naukowa, organizacyjna oraz związana z ochroną przyrody dr. Bukacińskiego była wielokrotnie doceniona poprzez przyznanie nagród przez instytucje naukowe, macierzystą uczelnię, czy też Global Environment Facility (GEF). Był stypendystą Fundacji im. Aleksandra von Humboldta .

Podsumowując, dr Dariusz Bukaciński spełnia warunek związany z aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, jak również wykazał się różnorodną działalnością popularyzatorską, organizacyjną oraz współpracą międzynarodową.

2. 5. Wnioski końcowe

Przedstawione do oceny osiągnięcia naukowe, dorobek naukowy i inne formy działalności dr. Dariusza Bukacińskiego spełniają wymagania określone w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875, 1086, z 2021 r. poz. 159). Dlatego też wnoszę o nadanie dr. Dariuszowi Bukacińskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie biologia.

Cezary Mitrus

